

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังมีนโยบายส่งเสริมการออกไปลงทุนโดยเฉพาะแรงจูงใจทางภาษีและความช่วยเหลือด้านเงินทุนที่จำกัด ทำให้ธุรกิจที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศมีความเสียเปรียบเมื่อเทียบกับประเทศอื่น อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับประโยชน์ที่ประเทศจะได้จากการออกไปลงทุนในต่างประเทศ รวมถึงความเป็นไปได้ในการเกิดผลกระทบเชิงลบต่อประเทศ ดังนั้นการส่งเสริมการออกไปลงทุนจึงควรมีการกำหนดเงื่อนไข ซึ่งเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งที่ต่างประเทศใช้คือภาคการผลิตที่ควรได้รับการส่งเสริม งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาถึงผลกระทบของการออกไปลงทุนในต่างประเทศรายภาคการผลิตที่มีต่อการส่งออกและต่อเนื่องถึงมูลค่าส่วนเพิ่มและผลผลิตในอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยวิธีเชิงปริมาณเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนทางตรงกับการส่งออกและผลต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตอื่นๆ ผ่านตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต และใช้การศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อตรวจทานผลการวิจัยพบว่า การลงทุนขาออกส่งผลกระทบต่อส่งออกใน 5 ภาคการผลิต ได้แก่ ประมง เครื่องใช้พลาสติก ผักและผลไม้ เครื่องจักรอุตสาหกรรม และอาหารสัตว์ และส่งผลกระทบต่อ 8 ภาคการผลิตซึ่งได้แก่ ไฟฟ้าและแก๊ส โรงกลั่นน้ำตาล กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ ยานยนต์และซ่อม ซ้ำสัตว์ เครื่องดื่ม พืชอื่นๆ และน้ำมันดิบและถ่านหิน จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงปริมาณประกอบการศึกษาเชิงคุณภาพจะพบว่า ภาคการผลิตที่การออกไปลงทุนในต่างประเทศส่งผลดีต่อการส่งออกจะมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นภาคการผลิตที่ออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาเทคโนโลยี ทรัพยากรภัณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับในตลาดผู้รับทุน หรือช่องทางการจัดจำหน่าย หรือเป็นการออกไปลงทุนตั้งฐานการผลิตที่มีการสร้างเครือข่ายการผลิตร่วมกันหรือมีการใช้ประโยชน์จากฐานการผลิตร่วมกับประเทศแม่ ในขณะที่ภาคการผลิตที่การออกไปลงทุนในต่างประเทศส่งผลกระทบต่อส่งออกจะอยู่ในลักษณะของการออกไปลงทุนในประเทศที่เดิมเป็นตลาดส่งออกหลัก และเข้าไปลงทุนเพื่อทดแทนการส่งออก หรืออาจจะเป็นการออกไปลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากรการผลิตหรือสิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตไป

นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า นโยบายการส่งเสริมการออกไปลงทุนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยควรมีการกำหนดเงื่อนไขของภาคธุรกิจ หรือประเภทกิจการที่ออกไปลงทุน ในประเทศพัฒนาแล้วนโยบายการส่งเสริมการลงทุนมักมีเงื่อนไขในการรับการอุดหนุนที่ขึ้นกับภาคธุรกิจที่ออกไปลงทุน และวัตถุประสงค์ของการออกไปลงทุน จากการสัมภาษณ์และการศึกษาทางสถิติพบว่า สำหรับประเทศไทยควรมีให้มีการกำหนดเงื่อนไขในการส่งเสริมการออกไปลงทุนเป็น 2 รูปแบบ คือ นโยบายการอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลการออกไปลงทุน และนโยบายส่งเสริมการลงทุน

นโยบายการอำนวยความสะดวกการออกไปลงทุนจะประกอบไปด้วย การจัดทำข้อตกลงการลงทุนแบบทวิภาคี/การแสวงหาความร่วมมือแบบรัฐต่อรัฐ การให้บริการด้านข้อมูลและบริการสนับสนุนต่างๆ นโยบายเหล่านี้ควรมีให้กับนักลงทุนในทุกภาคการผลิต ส่วนนโยบายการส่งเสริมการออกไปลงทุนอาจจะเป็นการให้ความช่วยเหลือกับธุรกิจซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น การให้เงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ยต่ำ การร่วมทุน การให้เงินอุดหนุน นโยบายเหล่านี้ควรมีกำหนดให้กับเฉพาะภาคธุรกิจที่ออกไปลงทุนแล้วสร้างผลบวกให้กับประเทศ ทั้งในมิติของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การส่งออก และการจ้างงาน

Abstract

Thailand currently has limited outward foreign direct investment (FDI) promotion policies, especially in tax incentives and financial subsidies. As a result, Thai firms that invest overseas have disadvantages compared with multinational enterprises from other countries. However, there are still debates regarding the optimal outward FDI promotion policies since such policies might cause adverse effects to the home country. Therefore, many countries apply outward FDI promotion policies for some sectors and firms with specific conditions. To find outward FDI promotion policies appropriate for Thailand, we study the impact of outward foreign direct investment from each sector on its exports and spillovers to other sectors. First, we employ quantitative methods to investigate the relationship between outward FDI and exports in each sector. Then using the national input-output table, we estimate its spillovers on other sectors. To verify our empirical findings, we also conducted interviews with selected firms in various sectors. The results show the positive impact of outward FDI on exports in 5 sectors including fishery, plastic products, vegetables and fruits, machinery and pet food. Moreover, we find negative impact of outward FDI on exports in the following 8 sectors: sugar, paper and paper products, automobiles and repairs, slaughter, beverages, other crops, coal and crude oil and electricity and gas. Our analysis suggests that the impact of outward FDI on exports in each sector depends on investment motives. Investing abroad for technology, brands or distribution channels or for co-production bases with the home country tends to have positive impact on home exports. On the other hand, investing abroad to seek markets, resources, and tariff privileges causes adverse effects on home exports because these motives may cause production relocation.

In addition, this research finds that policies to promote investment should be conditional on types of production or investment. From our quantitative and in-depth interview studies, we suggest that two types of outward FDI promoting policies: information provision and facilitation, and direct outward FDI promoting policies.

Information provision and facilitation policies should be provided for all sectors and investment types. Direct outward FDI promoting policies such as financial aids or tax holidays should be provided conditional on sectors and types of investment that bring positive externalities to the Thai economy.